

Priloga 1: Opisni del načrta v skladu s Prilogo VI Uredbe 2017/1938/EU

Načrt preventivnih ukrepov izdaja pristojni organ, to je ministrstvo, pristojno za energijo.

Države članice v rizični skupini določa Priloga I Uredbe 2017/1938/EU. Republika Slovenija sodeluje v rizičnih skupinah Alžirija, Libija, Ukrajina in Kaspijska regija.

1. Opis sistema**1.1 Kratek opis regionalnih plinskih sistemov za rizične skupine**

Kratek opis regionalnih plinskih sistemov z glavnimi podatki za rizične skupine, v katerih sodeluje Republika Slovenija, je predviden v Prilogi 2.

1.2 Kratek opis slovenskega plinskega sistema**a) Glavni številčni podatki o porabi plina**

Prevzeta količina zemeljskega plina v slovenski prenosni sistem na vseh treh vstopnih točkah skupaj je leta 2022 znašala 13.527 GWh. Poleg tega je bilo prevzetih še 25 GWh plina neposredno iz tujega distribucijskega sistema. Oddana količina v druge prenosne sisteme je znašala 4.484 GWh. Lastna raba prenosnega sistema je znašala 12 GWh.

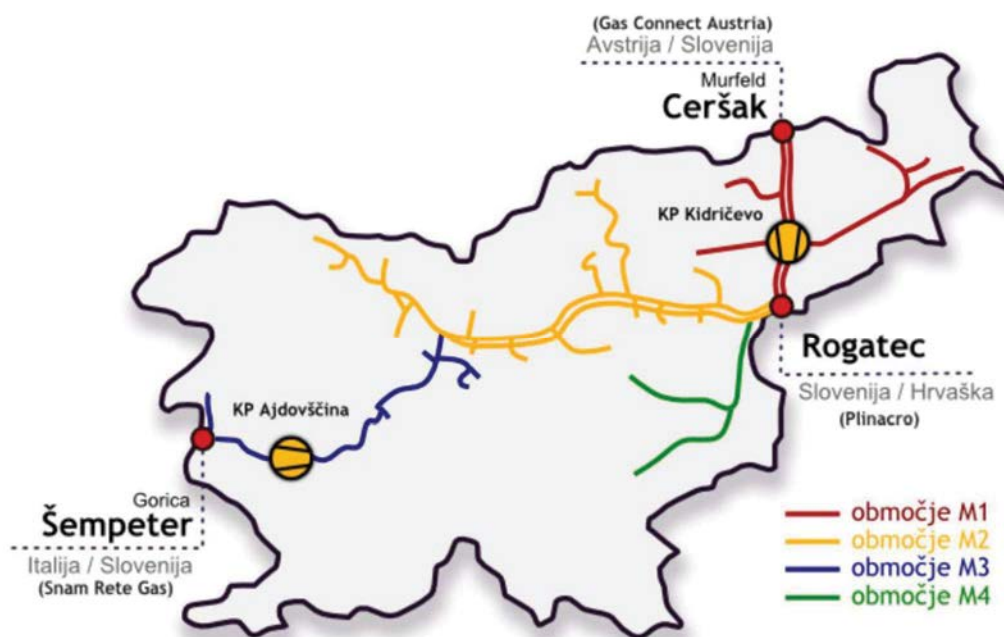
Končno letno porabo plina v letih 2021 in 2022 po vrstah odjemalcev kaže Tabela P1-1.

Odjemalci glede na vrsto odjema	2021		2022	
	Število odjemalcev	Poraba odjemalcev [GWh]	Število odjemalcev	Poraba odjemalcev [GWh]
Poslovni odjemalci na prenosnem sistemu	155	5.527	158	4.868
Poslovni odjemalci na distribucijskih sistemih	14.600	2.673	14.369	2.329
Poslovni odjemalci na zaprtih distribucijskih sistemih	49	650	48	622
Gospodinjski odjemalci	122.400	1.313	121.044	1.193
Skupaj odjemalci	137.204	10.163	135.619	9.012

Tabela P1-1: Število in poraba odjemalcev zemeljskega plina glede na vrsto odjema v letih 2021 in 2022

b) Delovanje plinskega sistema na nacionalni ravni

Slovenski prenosni plinovodni sistem je konec leta 2022 obsegal 1.200 km plinovodov. Prenosno omrežje sestavlja še 212 merilno-regulacijskih postaj (MRP), 45 merilnih postaj (MP), osem reducirnih postaj ter kompresorski postaji v Kidričevem in Ajdovščini.

Slika P1-1: Shema prenosnega plinovodnega sistema v Republiki Sloveniji z relevantnimi točkami

Relevantna točka	Tehnična zmogljivost	Skupno pogodbeno zakupljena zmogljivost	Največja dnevna izkoriščenost tehnične zmogljivosti	Povprečna mesečna izkoriščenost tehnične zmogljivosti	Največja mesečna izkoriščenost tehnične zmogljivosti
	[GWh/dan] [10 ⁶ Sm ³ /dan]	[GWh/dan] [10 ⁶ Sm ³ /dan]	[%]	[%]	[%]
Ceršak - vstop	139,867 12,960	40,381 3,691	56,0 (13.01.2022)	22,3 (leto 2022)	34,4 (avg. 2022)
Ceršak - izstop	0 0	9,288 0,850	/	/	/
Rogatec vstop	7,697 0,720	3,903 0,354	82,5 (06.12.2022)	3,1 (leto 2022)	35,2 (dec. 2022)
Rogatec-izstop	68,922 6,360	21,888 1,982	66,6 (09.11.2022)	17,3 (leto 2022)	49,4 (avg. 2022)
Šempeter-vstop	38,992 3,600	30,661 2,779	100,3 (06.11.2022)	16,0 (leto 2022)	62,9 (nov. 2022)
Šempeter-izstop	25,769 2,400	0 0	96,2 (05.07.2022)	1,6 (leto 2022)	11,7 (jan. 2022)
Izstop v Slovenijo	91,864 8,520	58,128 5,321	59,0 (13.01.2022)	29,6 (leto 2022)	49,3 (jan. 2022)

Opomba: Podatki o zmogljivostih se nanašajo na dan 1. 1. 2023, podatki o izkoriščenosti tehnične zmogljivosti so za leto 2022

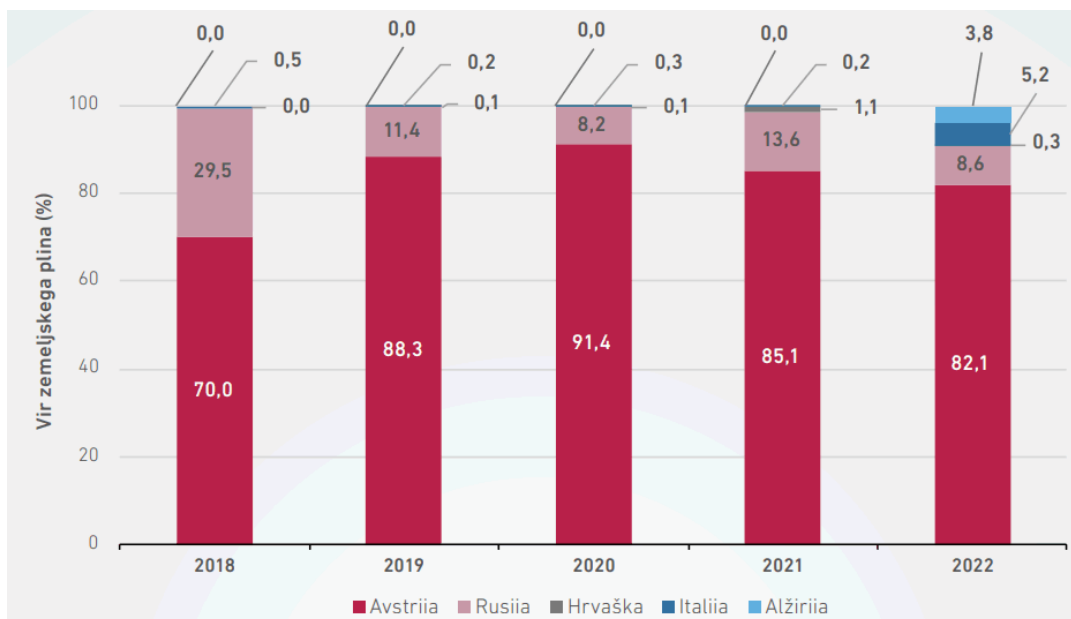
Tabela P1-2: Zmogljivost prenosnega sistema na relevantnih točkah

c) Ključna infrastruktura za zanesljivost oskrbe

Ključna infrastruktura za zanesljivost oskrbe v Republiki Sloveniji so plinovodi M1, M2, M3 in M4, kompresorski postaji Kidričevo in Ajdovščina, mejne merilno-regulacijske postaje Ceršak, Šempeter pri Gorici in Rogatec.

d) Razčlenitev izvorov uvoza plina

Dobavitelji uvažajo ves plin za vse odjemalce v Republiki Sloveniji. Slika P1-2 prikazuje, da slovenski dobavitelji največ plina kupijo v Avstriji na plinskem vozlišču v Baumgartnu in v avstrijskih skladiščih. V letu 2023 dobavitelji kupujejo tudi plin iz Alžirije v večjem odstotku kot leta 2022 (približno 35% letne porabe plina v Sloveniji).

Slika P1-2: Viri zemeljskega plina glede na mesto nakupa od 2018 do 2022

Količine zemeljskega plina, kupljenega na podlagi pogodb z ročnostjo manj kot eno leto, so v letu 2022 znašale okrog 86 % vsega plina za slovenski trg.

e) Vloga skladiščenja

V Republiki Sloveniji ni skladišč plina.

f) Vloga domače proizvodnje

Na ozemlju Republike Slovenije je plinska vrtina, iz katere se črpa zelo majhna količina plina. Načrpani plin ne vstopa v slovenski plinovodni sistem. Z vidika delovanja trga v Republiki Sloveniji in oskrbe slovenskih odjemalcev ni domače proizvodnje plina.

g) Vloga plina v proizvodnji električne energije

Instalirana zmogljivost za proizvodnjo električne energije iz plina je v letu 2022 znašala 490 MWe, v letu 2023 bo začela obratovati tudi nova plinska soproizvodna enota TE-TOL v Ljubljani. Plinske elektrarne se uporabljajo ali za pokrivanje vršnih potreb ali za soproizvodnjo toplote in električne energije, skoraj vse imajo možnost preklopa na nadomestno gorivo.

Kratkotrajno pomanjkanje plina ima na sektor električne energije manjši učinek, ki se obvladuje z nadomestnim gorivom.

V Republiki Sloveniji sta dve plinski elektrarni, katerih osnovna dejavnost je proizvodnja električne energije, vsaka ima več kot eno proizvodno enoto, jeseni 2023 se jima pridružuje še tretja elektrarna TE-TOL. Vse navedene elektrarne imajo možnost prehoda na nadomestno gorivo. Čeprav te enote proizvedejo malo količino električne energije, so njihove proizvodne enote pomembne za zagotavljanje zanesljivega obratovanja elektroenergetskega

sistema oziroma toplote za daljinsko ogrevanje glavnega mesta. Dve od teh elektrarn ponujata pomemben del sistemske rezerve moči, konkretno ročne rezerve za povrnitev frekvence. Navedene elektrarne tudi niso ključnega pomena za podporo proizvodnji električne energije iz obnovljivih virov.

Delež plinskih elektrarn na prenosnem sistemu v letu 2022	Instalirana moč [MW]	Proizvedena električna energija [GWh]
Vse elektrarne v Sloveniji (1/2 NEK)	3.090	9.541
Plinske elektrarne	490,0	135
Delež plinskih elektrarn	12,3%	1,4%

Tabela P1-3: Instalirana moč in proizvedena električna energija v plinskih elektrarnah in v vseh elektrarnah na prenosnem sistemu v letu 2022

Plinski elektrarni, katerih osnovna dejavnost je proizvodnja električne energije, sta za proizvodnjo električne energije v letu 2022 porabili 277 GWh plina, kar je 3,1 % celotne letne porabe plina. Če bi bila v obratovanju tudi nova elektrarna (s soproizvodnjo toplote) TE-TOL s predvideno letno porabo 1575 GWh, bi bil ta delež 20,6 %.

Poleg elektrarn iz Tabele P1-3 v Republiki Sloveniji deluje tudi nekaj manjših elektrarn, priključenih na distribucijske sisteme in zaprte distribucijske sisteme. Instalirana moč teh elektrarn je bila v letu 2022 skupaj 893 MW, proizvedle so 662 GWh električne energije. Del teh elektrarn za proizvodnjo električne energije uporablja zemeljski plin, večinoma v soproizvodnji s toploto, nekatere elektrarne pa v soproizvodnji uporabljajo tudi druge vire energije poleg plina. Elektrarne so v letu 2022 v soproizvodnji proizvedle skupaj 273,05 GWh neto električne energije in 618,4 GWh toplote, za kar so porabile skupaj 1.118,9 GWh plina, to je 12,4 % celotne porabe plina v Republiki Sloveniji.

h) Vloga ukrepov za energetske učinkovitost in njihov vpliv na letno končno porabo plina

Republika Slovenija s širokim naborom ukrepov spodbuja rabo obnovljivih virov energije in povečevanje energetske učinkovitosti pri končnih odjemalcih energije, ki jih tudi sofinancira javni sklad. Delež porabe gospodinjskih odjemalcev v skupni porabi plina je zelo nizek (v letu 2022 13,2 %). Navedeni ukrepi prispevajo k postopnemu zniževanju porabe plina predvsem pri gospodinjskih odjemalcih, ta učinek na celotno porabo plina v državi pa je majhen.

2. Povzetek ocene tveganj

2.1. Nacionalna ocena tveganj

a) Scenariji

Ocena tveganj je izdelana za tri scenarije za Slovenijo, podrobneje sta obravnavana dva: osnovni scenarij, S2, pri katerem je prekinjena vsa dobava plina po plinovodih iz Rusije ob povprečni porabi plina v Sloveniji, in ostrejši scenarij, S3ps, pri katerem konec leta 2023 začne obratovati plinska enota Termoelektrarne – Toplarne Ljubljana v skladu s podporno shemo. Pri obeh scenarijih obravnavamo še varianti (a) in (b), ki odražata zahtevano stanje napolnjenosti skladišč v EU ob koncu leta 2023, ter varianti (i) in (ii), ki odražata doseženo zmanjšanje porabe plina za zahtevanih 15 % oziroma nezmanjšano porabo plina v Sloveniji. Pri blažjem scenariju S1 pa bi bile posledice blažje kot pri osnovnem scenariju.

Pri osnovnem in ostrejšem scenariju so ocenjene posledice v obliki primanjkljaja plina na letni ravni, v zimskih mesecih in na hladni dan. Poleg zgoraj navedenih variant je upoštevan tudi vpliv ravni sodelovnja med državami članicami in operaterji sistemov.

b) Ugotovitve

Iz ocene tveganj izhaja, da so se tveganja, viri tveganj in verjetnosti za dogodke, ki vplivajo na zanesljivo oskrbo Slovenije s plinom, od zadnje ocene tveganj bistveno spremenila. V skladu z izhodišči na regionalni ravni v rizičnih skupinah, v katerih Slovenija sodeluje, se ta ocena tveganj nanaša le na prekinitev dobav plina iz Rusije po plinovodih. Izhodišče je usklajeno z oceno, ki jo je opravilo Skupno raziskovalno središče Evropske komisije JRC. Ta ocena je tudi podlaga za oceno tveganj za Slovenijo.

Na ocenjen primanjkljaj plina za oba scenarija S2 in S3ps z variantami najbolj vpliva raven sodelovanja (kooperativnost) med DČ EU. Če DČ popolnoma sodelujejo in uporabljajo vso infrastrukturo tako, da se minimira primanjkljaj plina povsod v EU, ter ponudijo do ene petine plina drugim DČ, ki ga potrebujejo, je to kooperativni način obvladovanja krize. Pri tem načinu se obravnavane scenarije obvladuje z blažjimi posegi kot pri nekooperativnem načinu obvladovanja krize v EU, pri katerem so posledice istih scenarijev precej večje, primanjkljaj plina je precej večji. Edina zanesljiva oskrba v teh primerih je oskrba s plinom neposredno iz neruskih virov. Na ta vir tveganj Slovenija praktično nima vpliva, obvladuje ga lahko edino z neposrednim dostopom do neruskih virov plina.

Naslednja po vplivu na primanjkljaj plina je raven napolnjenosti skladišč v EU in način, kako se ta praznijo. Če se ta praznijo brez omejitev in so ob koncu zimske sezone lahko tudi povsem prazna, je to varianta (a), če pa je raba plina iz njih omejena, da na koncu leta ostane v njih toliko plina kot ob koncu leta 2021, je to varianta (b). Pri prvi varianti je primanjkljaj manjši in se ga lahko obvladuje z veliko blažjimi ukrepi kot pri drugi varianti. Tudi na ta vir tveganj Slovenija praktično nima vpliva, obvladuje ga lahko z neposrednim koriščenjem skladiščnih zmogljivosti, kolikor jih je na voljo, in z neposrednim dostopom do neruskih virov plina.

Pri vplivu ravni napolnjenosti skladišč ob koncu sezone imamo nekaj rezerve. Vidimo, da je mogoče pri visoko napolnjenih skladiščih ob začetku zimske sezone in razmeroma blagim temperaturam, kakršne vladajo večino

zadnjih zim, ohraniti zadostno raven napolnjenosti ob koncu zimske sezone tudi z blagimi ukrepi.

Na ocenjen primanjkljaj plina za oba scenarija S2 in S3ps zelo vpliva tudi doseganje zahtevanega zmanjšanja porabe za 15 %. Primanjkljaj ob doseženem 15 % zmanjšanju porabe plina kažejo variante (i) pri obeh scenarijih. Če bo to zmanjšanje doseženo, bi bil primanjkljaj plina v Sloveniji bistveno manjši in obvladljiv z blažjimi ukrepi, kot če zmanjšanje porabe ne bi bilo zahtevano in tudi doseženo vsaj v letih 2023 in 2024.

Ocenjen primanjkljaj plina pri scenariju S3ps, ki kaže vpliv začetka delovanja TE-TOL, v vseh variantah zaznavno poveča primanjkljaj plina v Sloveniji. Toliko več bo treba zmanjšati porabo drugih odjemalcev. V scenarijih in variantah, kjer pride do primanjkljaja bistveno nad 15 %, bi bili za to večinoma potrebni tudi prisilni ukrepi.

Za osnovni scenarij in kooperativni način obvladovanja krize so primanjkljaji plina za obravnavane variante ocenjeni

- na letni ravni: od okoli 9 % do 20 %,
- v zimski sezoni: od okoli 15 % do 20 %,
- na hladen zimski dan: okoli 20 %.

Pri tem scenariju bi večino časa lahko bili oskrbovani vsi odjemalci ob zmanjšani porabi za 15 %, ko pa bi prišlo do večjega primanjkljaja, bi to prizadelo industrijske odjemalce. Dobava zaščitenim odjemalcem pri tem scenariju ne bi bila ogrožena.

Pri kooperativnem načinu obvladovanja krize bi bili primanjkljaji pri ostrejšem scenariju nekoliko večji. Na letni ravni bi bil primanjklaj od 10 % do 36 %, v zimski sezoni od 16 % do 36 % in na hladni dan 19 % do 34 %. Zahtevano zmanjšanje porabe za 15 % za večino primerov ne zadošča in bi bili potrebni dodatni ukrepi, ki bi prizadeli predvsem industrijske odjemalce. Dobava zaščitenim odjemalcem pri tem scenariju ne bi bila ogrožena.

Za povsem nekooperativen način ocenjujemo, da je zelo malo verjeten. Vsaka nekooperativnost med državami članicami pri dobavi plina med pomanjkanjem kot tudi pri rabi infrastrukture bi povečala tveganja in potrebo po dodatnem zmanjševanju odjema.

Posledice preračunanih scenarijev na daljinsko ogrevanje gospodinjskih odjemalcev in osnovnih socialnih služb so razmeroma blage. Pojavljajo se le pri nekooperativnem načinu obvladovanja krize na hladen dan. To je posledica tudi visoke prioritete, ki jo imajo distributerji toplote za daljinsko ogrevanje pri dostopu do plina v skladu z odredbo, ki določa načrt za izredne razmere. Daljinsko ogrevanje drugih odjemalcev bi lahko bilo zmanjšano ali zaustavljeno tudi v scenarijih z nižjim primanjkljajem v skladu z navedenim načrtom.

Socialno gospodarski vplivi niso podrobneje raziskani, vendar ocenjujemo, da so razmeroma veliki, saj se večina plina v Sloveniji porabi za

negospodinjstvo rabo. V načrtu za izredne razmere so določene skupine odjemalcev in zaporedje zmanjšanja ali prekinitve odjema po teh skupinah.

Proizvodnja električne energije iz plina ima v Sloveniji predvsem vlogo, da pokriva potrebe po proizvodnji vršne električne energije oziroma terciarne rezerve. Velika večina plinskih elektrarn ima tudi možnost prehoda na drugo gorivo in ocenjujemo, da do prekinitev v večini scenarijev ne bi prišlo. Če bi plinske elektrarne morale obratovati redno, bi v nekaterih scenarijih lahko prišlo do prekinitev oskrbe z gorivom zaradi tehničnih omejitev za krajši čas v zimski sezoni in na hladne dni. Čeprav je pričakovati le zelo redko in kratkotrajen izpad proizvodnje električne energije, vpliv ni zanemarljiv in bi lahko poslabšal kriterija EENS in LOLE ter čezmejno odvisnost pri oskrbi z električno energijo.

2.2. Skupna ocena tveganj

Skupne ocene tveganj so izdelane za rizične skupine Alžirija, Kaspijska RG ter Ukrajina in Libija.

Iz skupne ocene tveganj za rizično skupino Alžirija ne izhaja tveganje za zanesljivost oskrbe Slovenije s plinom.

Iz skupne ocene tveganj za rizični skupini Ukrajina in Libija ne izhaja dodatno tveganje, ki ne bi bilo že upoštevano v nacionalni oceni tveganj. Posledice nekaterih virov tveganj, ki so navedene v skupni oceni tveganj, presegajo tiste, ki so navedene v nacionalni oceni tveganj. Vendar so za Slovenijo te posledice in dodatna tveganja že obvladana z dolgoročno pogodbo o dobavi zemeljskega plina iz neruskega vira od začetka leta 2023. Navedeno velja tudi za skupno oceno za Kaspijsko rizično skupino.

3. Infrastrukturni standard

3.1 Formula N – 1 na ravni rizičnih skupin

Formula za izračun merila N – 1 na ravni rizičnih skupin so predvidene v Prilogi 2.

3.2 Nacionalna raven

a) Formula N – 1 na nacionalni ravni

(i) Opredelitev največje posamezne infrastrukture

Največja posamezna infrastruktura za slovenski plinovodni sistem sta plinovod M1, ki je označen na Shemi P1-1, in mejna merilno regulacijska postaja Ceršak.

(ii) Izračun formule N – 1 na nacionalni ravni

Na državni ravni se infrastrukturni standard določa skladno s formulo iz Priloge II Uredbe (EU) 2017/1938

$$N - 1[\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + LNG_m - I_m}{D_{max}} \times 100,$$

kjer imajo posamezne oznake naslednji pomen:

„EP_m“: tehnična zmogljivost vstopnih točk (v mcm/d), razen proizvodnih obratov, obratov za UZP in skladišč, zajetih v P_m, LNG_m in S_m, pomeni vsoto tehnične zmogljivosti vseh vstopnih točk na meji, ki lahko zagotavljajo oskrbo s plinom na območju izračuna;

„P_m“: največja tehnična proizvodna zmogljivost (v mcm/d) pomeni vsoto največje dnevne tehnične proizvodne zmogljivosti vseh obratov za proizvodnjo plina, ki se lahko zagotovi na vstopnih točkah na območju izračuna;

„S_m“: največja tehnična zmogljivost dobave skladišč (v mcm/d) pomeni vsoto največje dnevne tehnične zmogljivosti praznjenja vseh skladišč, ki se lahko zagotovi na vstopnih točkah na območju izračuna ob upoštevanju njihovih fizičnih značilnosti;

„LNG_m“: največja tehnična zmogljivost obrata za UZP (v mcm/d) pomeni vsoto največjih dnevnih tehničnih zmogljivosti dobave obratov za UZP na območju izračuna ob upoštevanju kritičnih elementov, kot so praznjenje, sistemske storitve, prehodno skladiščenje in ponovno uplinjanje UZP ter tehnična zmogljivost dobave v sistem;

„I_m“: pomeni tehnično zmogljivost največje plinske infrastrukture (v mcm/d) z največjo zmogljivostjo za oskrbo območja izračuna. Ko je na skupno pridobivalno ali dobavno plinsko infrastrukturo priključenih več plinskih infrastruktur, ki ne morejo delovati ločeno, se te infrastrukture štejejo za eno samo posamezno plinsko infrastrukturo.

(iii) Vrednosti, ki so bile uporabljene za elemente formule N - 1

Slovenija nima skladišč plina, zato v izračunu niso upoštevane količine plina iz skladišč. Prav tako Slovenija nima obrata UZP in te količine niso upoštevane. Slovenija tudi nima lastne proizvodnje plina, ki bi vstopal v prenosni sistem.

Pri izračunu vrednosti N-1 so bili uporabljeni podatki, ki jih je posredoval operater prenosnega sistema.

(iv) Morebitne uporabljene metodologije za izračun parametrov v formuli N - 1

Za največjo dnevno porabo (D_{max}) so uporabljene dejanske vrednosti. Za leto 2021 je bila ta vrednost 51 GWh, za leto 2022 pa 48 GWh.

(v) Ukrepi na strani povpraševanja

V formuli za izračun infrastrukturnega standarda niso uporabljeni ukrepi na strani povpraševanja.

(vi) Vrednost merila N-1

Vrednost merila N-1 za Slovenijo v letu 2022 je bila 57,5 %.

V letih 2022 in 2023 poteka projekt povečanja vstopne zmogljivosti na vstopni točki Šempeter, kar bo povečalo vrednost merila N-1.

Vrednost merila N-1 se bo povečala in presegla 100 %, če bo zgrajen kateri od koridorjev Madžarska – Slovenija – Italija ali Hrvaška – Slovenija – Avstrija, ki sta opisana v poglavju 7 te priloge.

b) Dvosmerna zmogljivost

(i) Povezovalne točke z dvosmerno zmogljivostjo

Povezovalne točke z dvosmerno zmogljivostjo in največjo zmogljivost dvosmernih tokov kaže naslednja tabela.

Povezovalna točka z dvosmerno zmogljivostjo	Tehnična zmogljivost
	[GWh/dan]
Rogatec vstop	7,697
Rogatec-izstop	68,922
Šempeter-vstop	38,992
Šempeter-izstop	25,769

Tabela P1-4: Povezovalne točke z dvosmerno zmogljivostjo

(ii) Ureditev za uporabo zmogljivosti povratnega toka

Za uporabo povratnega toka velja splošna ureditev, ki velja na vseh povezovalnih točkah in v vse smeri.

(iii) Povezovalne točke, za katere je bilo odobreno izvzetje v skladu s četrtem odstavkom 5. člena Uredbe 2017/1938/EU.

Uredba 2017/1938/EU v 5. členu določa, da se izvzetje od obveznosti iz prvega odstavka tega člena uporablja za Republiko Slovenijo, če:

- a) ima vsaj dva povezovalna plinovoda z drugimi državami članicami;
- b) ima vsaj dva različna vira oskrbe s plinom in
- c) nima nobenih skladišč za plin ali obrata za utekočinjen zemeljski plin na svojem ozemlju.

Vsi navedeni pogoji so izpolnjeni. Iz opisa sistema zgoraj izhaja, da sta izpolnjena pogoja a) in c). Pogoj b) Republika Slovenija izpolnjuje s tem, da ima na voljo vire plina v Avstriji in Italiji, manjši del tudi na Hrvaškem, prenosne zmogljivosti na mejnih povezovalnih točkah z Avstrijo in Italijo pa so bile v preteklosti zadostne in ne prihaja do prezasedenosti. Kljub temu se zaradi sprememb pretokov plina od leta 2022 načrtuje povečanje

pretočne zmogljivosti na povezovalni točki z Italijo in postopoma tudi s Hrvaško.

Izpolnjevanje navedenih pogojev se v letih 2020, 2021 in 2022 ni spremenilo, v skladu z načrti pa bodo pogoji ostali izpolnjeni tudi v prihodnjih štirih letih. Iz ocene tveganj ne izhaja potreba po vzpostavitvi dvosmernega toka na povezovalni točki Ceršak, kjer ta še ni vzpostavljen. Raven zanesljivosti oskrbe se z vzpostavitvijo dvosmernega toka na tej povezovalni točki ne bi znatno spremenila. Prav tako tudi ni ovir, da bi se vzpostavil povratni tok na tej povezovalni točki, če bi se za to pojavila potreba in bi bili izpolnjeni ekonomski pogoji.

Po zahtevi Evropske komisije, da se preveri upravičenost izvzetja, je slovenski regulativni organ Agencija za energijo koordinirano z avstrijskim regulativnim organom novembra 2021 dovolil izvzetje za obdobje nadaljnjih štirih let.

4. Skladnost s standardom oskrbe

a) Določitev zaščitenih odjemalcev in njihova letna poraba plina

Definicija zaščitenih odjemalcev je določena v prvem odstavku 117. člena Zakona o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21 in 121/22). Ta odstavek določa, da so zaščiteni odjemalci iz 5. točke 2. člena Uredbe 2017/1938/EU poleg gospodinjstev, skupnih gospodinjstev, vrtcev, osnovnih šol in zdravstvenih domov, ki so priključeni na distribucijski sistem, tudi:

- distributerji toplote za daljinsko ogrevanje v napravah, ki ne morejo preiti na drugo gorivo ali vir toplote kot plin, v obsegu, kolikor dobavljajo toploto gospodinjstvom in osnovnim socialnim službam, razen izobraževalnim ali javnoupravnim službam;
- osnovne socialne službe, ki so priključene na distribucijski ali prenosni sistem in niso izobraževalne ali javnoupravne službe.

Isti člen v nadaljevanju določa, da so osnovne socialne službe iz prejšnjega odstavka izvajalci zdravstvene dejavnosti, dijaški in študentski domovi ter izvajalci socialnovarstvenih storitev institucionalnega varstva, vsi s stalno ali začasno nastanitvijo varovancev, ter zapori.

Celotno porabo plina končnih odjemalcev plina in porabo zaščitenih odjemalcev po skupinah v zadnjih treh letih kaže tabela P1-5.

Po definiciji so torej zaščiteni odjemalci v Sloveniji poleg gospodinjstev še osnovne socialne službe in distributerji daljinske toplote v skladu s točkama (b) in (c) petega odstavka 2. člena uredbe (EU) 2017/1938.

Odjemalci	Ocenjena letna poraba plina		
	2022 [MWh]	2021 [MWh]	2020 [MWh]
Vsi odjemalci	9.012.000	10.152.000	9.621.000
Odjemalci plina brez zaščitene odjemalcev	7.089.850	8.113.785	7.854.390
Zaščiteni odjemalci	1.922.150	2.038.215	1.766.610
Gospodinjski odjemalci plina	1.445.459	1.527.618	1.271.158
Drugi zaščiteni odjemalci plina (osnovne socialne službe) brez distributerjev toplote	223.700	191.221	191.986
Distributerji toplote	252.991	319.376	303.466
Gospodinjski odjemalci toplote	227.007	267.873	257.614
Drugi odjemalci toplote	25.984	36.496	36.927

Tabela P1-5: Poraba zaščitene odjemalcev v letih 2020 do 2022

b) Količine plina, potrebne za skladnost s standardom oskrbe

Način določitve količin plina, ki so potrebne za doseganje standarda oskrbe, je določen v 4. členu te odredbe za tri primere.

Za doseganje standarda oskrbe morajo dobavitelji zaščitenim odjemalcem v obdobju od 1. oktobra 2023 do 30. septembra 2024 zagotavljati naslednje dnevne oz. skupne količine plina za oskrbo zaščitene odjemalcev za tri primere:

- v sedemdnevnem obdobju z najnižjimi temperaturami: povprečno **13.575 MWh/dan** oz. **95.025 MWh** v sedemdnevnem obdobju,
- v 30 dnevem obdobju s posebno velikim povpraševanjem: povprečno **8875 MWh/dan** oz. **266.246 MWh** v 30 dnevem obdobju in
- v 30 dnevem obdobju ob prekinitvi na posamezni največji infrastrukturi: povprečno **9713 MWh/dan** oz. **291.390 MWh** v tridesetdnevem obdobju.

c) Zmogljivost, potrebna za skladnost s standardom oskrbe

Zmogljivosti na povezovalnih točkah Ceršak in Šempeter bistveno presegajo potrebne zmogljivosti za oskrbo zaščitene odjemalcev, na voljo je tudi zmogljivost na povezovalni točki Rogatec. Dobavitelji zaščitenim odjemalcem imajo zakupljene oziroma lahko kadarkoli pridobijo potrebne zmogljivosti, ki zadoščajo za oskrbo zaščitene odjemalcev v vseh treh primerih iz prejšnje točke.

d) Ukrepi, sprejeti za zagotavljanje skladnosti s standardom oskrbe

Za zagotavljanje skladnosti s standardom oskrbe morajo dobavitelji zaščitenim odjemalcem izvajati preventivne ukrepe iz 8. člena te odredbe.

(i) Opis ukrepov

Ukrepi so opisani v oddelku 5. te priloge.

(ii) Naslovniki

Preventivne ukrepe iz 8. člena te odredbe izvajajo dobavitelji zaščitenim odjemalcem.

Dobavitelji zaščitenim odjemalcem so podjetja plinskega gospodarstva, ki so zavezana k sprejemanju ukrepov, s katerimi zagotovijo oskrbo s plinom zaščitenim odjemalcem v vseh treh primerih iz prvega pododstavka prvega odstavka 6. člena Uredbe 2017/1938/EU.

(iii) Sistem za spremljanje skladnosti s standardom oskrbe

Dobavitelji zaščitenim odjemalcem v skladu s 5. členom te odredbe letno poročajo agenciji o izpolnjevanju standarda oskrbe, agencija pa z ugotovitvami seznanja pristojni organ.

(iv) Sankcije

Sankcije za kršitve Uredbe 2017/1938/EU so določene v 145. členu ZOP. Sankcije za prekršek zaradi neizpolnjevanja zahtev in ukrepov, ki jih nalaga ta odredba, določata točki 1. in 2. prvega odstavka navedenega člena. Zakon v navedenih točkah določa, da se z globo od 5.000 do 125.000 eurov kaznuje za prekršek podjetje plinskega gospodarstva, ki je pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če ne zagotovi standarda oskrbe s plinom zaščitenim odjemalcem v skladu s prvim odstavkom 6. člena Uredbe 2017/1938/EU, ali če v rokih ali po vsebini ne izvede ukrepov, ki jih nalaga veljavni načrt preventivnih ukrepov, ki ga v skladu z 9. členom Uredbe 2017/1938/EU sprejme pristojni organ.

Točka 1. prvega odstavka navedenega člena določa, da se enako kaznuje tudi podjetje plinskega gospodarstva, ki ne izpolni obveznosti iz četrtega odstavka 5. člena Uredbe 2017/1938/EU.

Drugi odstavek navedenega člena ZOP določa, da se v vseh primerih iz prvega odstavka z globo od 2.000 do 10.000 eurov za prekršek iz prvega odstavka istega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(v) Učinki ukrepov

Ta odredba zavezuje dobavitelje zaščitenim odjemalcem le k uporabi tržnih ukrepov. Razpršenost dobavnih virov zagotavljajo neposredno, če sami uvažajo plin, ali posredno, če kupujejo plin znotraj Republike Slovenije in se

dogovorijo za razpršitev virov z dobavitelji, ki uvažajo plin. Dobavitelji zaščitenim odjemalcem večinoma kupujejo plin s kombinacijo kratkoročnih in dolgoročnih pogodb. En dobavitelj zaščitenim odjemalcem spodbuja odjemalce tudi k prostovoljnim ukrepom na strani povpraševanja in omogoča prehod na drugi vir energije za daljinsko ogrevanje srednje velikega mesta.

Dobavitelji zaščitenim odjemalcem omogočajo prilagodljivost uvoza z razpršenostjo virov plina in dobavnih poti, ki omogočajo dobavo na obe manjši vstopni točki, poleg največje vstopne točke Ceršak sta to še vstopni točki Šempeter in Rogatec. Dobavitelji zaščitenim odjemalcem imajo poleg tega na voljo plin v skladiščih zlasti v Avstriji in na Hrvaškem, dodatne količine pa lahko pridobijo tudi kratkoročno na trgovanih platformah ali na virtualni točki v Republiki Sloveniji.

Po oceni agncije, s katero je seznanil tudi pristojni organ, so uporabljeni ukrepi v skladu z dobrimi praksami v drugih državah članicah, so primerno učinkoviti in bi omogočili uspešno pripravo na morebitno obvladovanje krize. Pristojni organ ocenjuje, da preventivni ukrepi nimajo zaznavega dodatnega učinka na gospodarstvo, okolje in odjemalce.

(vi) Netržni ukrepi

Netržni preventivni ukrepi v Republiki Sloveniji s to odredbo niso naloženi in se ne uporabljajo.

e) Morebitni višji standard oskrbe ali dodatne obveznosti

Z ukrepi, ki jih ta odredba določa za zagotavljanje standarda oskrbe, ni zahtevan višji standard oskrbe niti ni naložena dodatna obveznost podjetjem plinskega gospodarstva.

5. Preventivni ukrepi

Dobavitelji zaščitenim odjemalcem morajo izvajati preventivne ukrepe iz 8. člena te odredbe. Zagotoviti morajo ustrezno razpršitev portfelja svojih dobavnih virov. Dobavitelji zaščitenim odjemalcem lahko potrebne dnevne količine za oskrbo zaščitenih odjemalcev zagotavljajo tudi s pomočjo alternativnih virov energije. Prav tako lahko dobavitelji zaščitenim odjemalcem za zagotovitev zanesljive oskrbe uporabijo tudi ukrepe na strani povpraševanja, kot so povečanje energetske učinkovitosti, prehod na druge energetske vire ali drugi ukrepi, ki zmanjšujejo potrebne količine plina.

Dobavitelji zaščitenim odjemalcem o izpolnjevanju obveznosti iz 8. člena te odredbe letno poročajo Agenciji za energijo, ta pa z ugotovitvami seznanil pristojni organ.

Dobavitelji zaščitenim odjemalcem zagotavljajo zanesljivo oskrbo zaščitenih odjemalcev z uporabo tržnih ukrepov na strani ponudbe. Razpršenost dobavnih virov zagotavljajo neposredno, če sami uvažajo plin, ali posredno, če kupujejo plin

znotraj Republike Slovenije in se dogovorijo za razpršitev virov z dobavitelji, ki uvažajo plin. En dobavitelj zaščitenim odjemalcem spodbuja odjemalce tudi k prostovoljnemu ukrepom na strani povpraševanja in omogoča prehod na drugi vir energije za daljinsko ogrevanje srednje velikega mesta.

Dobavitelji zaščitenim odjemalcem omogočajo prilagodljivost uvoza z razpršenostjo virov plina in dobavnih poti, ki omogočajo dobavo na obe vstopni točki, Ceršak in Šempeter. Dobavitelji imajo poleg tega na voljo plin v skladiščih v tujini, dodatne količine pa lahko pridobijo tudi kratkoročno na trgovnih platformah ali na virtualni točki v Republiki Sloveniji.

Zakon o ukrepih za obvladovanje kriznih razmer na področju oskrbe z energijo (Uradni list RS, št. 121/22 in 49/23), ki velja do 31. 12. 2025, dobaviteljem – nosilcem bilančnih skupin nalaga dodatne ukrepe. Dobavitelji morajo 1. novembra tekočega zagotoviti, da imajo v skladiščih plin v obsegu vsaj 15 % povprečne letne dobave plina te bilančne skupine končnim odjemalcem v Republiki Sloveniji v zadnjih petih koledarskih letih pred tekočim letom. Poleg tega morajo ti dobavitelji sodelovati v združevanju povpraševanja vsaj za količino plina, ki pomeni 2,25 % povprečne letne dobave plina te bilančne skupine v zadnjih petih koledarskih letih pred tekočim letom.

Poleg navedenih preventivnih ukrepov ni predvidenih dodatnih ukrepov, ki bi jih bilo treba sprejeti.

a) Sprejeti preventivni ukrepi v skladu z oceno tveganja

Preventivni ukrepi so določeni v 8. členu te odredbe, dodatnih preventivnih ukrepov ni.

Okrepitev medsebojnih povezav med sosednjimi državami članicami poteka v skladu z razvojnim načrtom omrežij. Razpršenost poti in virov se zahteva od dobaviteljev zaščitenim odjemalcem.

b) Drugi ukrepi, ki pozitivno vplivajo na zanesljivost rizične skupine/skupin države članice

Edini ukrep na regionalni ravni je regionalno sodelovanje med operaterji prenosnih sistemov, imenovano ReCo.

c) Netržni ukrepi

Netržni preventivni ukrepi v Republiki Sloveniji s to odredbo niso naloženi in se ne uporabljajo.

6. Drugi ukrepi in obveznosti

S to odredbo podjetjem plinskega gospodarstva niso naloženi drugi ukrepi in obveznosti, ki bi vplivali na zanesljivost oskrbe s plinom.

7. Infrastrukturni projekti

a) Infrastrukturni projekti

Razvoj prenosnega omežja na državni ravni je določen in opisan z Desetletnim razvojnim načrtom prenosnega plinovodnega omrežja. Veljavni načrt se nanaša na obdobje 2022 – 2031, v postopku potrjevanja pa je tudi načrt za obdobje 2024 – 2033. Načrt določa infrastrukturne projekte, s katerimi se širi omrežje v Republiki Sloveniji, se omogoča priključevanje odjemalcev na omrežje in se dodatno povezuje s sosednjimi prenosnimi plinskimi sistemi. Z vidika zanesljive oskrbe za ta načrt so pomembni predvsem naslednji projekti na dveh koridorjih:

- Madžarska – Slovenija – Italija: projekta R15/1 Pince – Lendava – Kidričevo in KP Kidričevo – 3. faza razširitve bi omogočila novo dvosmerno povezavo madžarskega in slovenskega prenosnega sistema za vzpostavitev plinovodnega koridorja med Madžarsko, Slovenijo in Italijo;
- Hrvaška – Slovenija – Avstrija: projekti M1A/1 Interkonekcija Rogatec, KP Kidričevo – 2. faza razširitve in nadgradnja interkonekcije Ceršak so del dvosmernega koridorja Hrvaška – Slovenija – Avstrija.

Projekti, navedeni v obeh alinejah, so pomembni za Slovenijo in za sosednje države. Vsak koridor predvideva dvosmerni prenos pina in omogoča pozneje tudi prenos vodika. Izvedba projektov v navedenih koridorjih bo odvisna tudi od pričakovanega izraženega interesa za zakup novih prenosnih zmogljivosti. Pričakovane koristi obeh koridorjev so predvsem vzpostavitev ali bistvena izboljšava povezanosti plinskih trgov sosednjih držav, izboljššan dostop dobaviteljev do trgov sosednjih držav in pri povezavi z Madžarsko tudi omogočen dodaten neposredni dostop do skladišč plina. Z vidika zanesljive oskrbe je pomembno, da bi vsak od navedenih koridorjev povišal raven doseganja infrastrukturnega standarda v Sloveniji nad 100 %.

b) Infrastrukturni projekti in desetletni načrt za razvoj omrežja po vsej Uniji

Projekti, navedeni v točki a) na koridorjih Madžarska – Slovenija – Italija in Hrvaška – Slovenija – Avstrija, so usklajeni in vključeni v Desetletni načrt za razvoj omrežja po vsej Uniji, ki ga je izdelal ENTSO-G v skladu z desetim odstavkom 8. člena Uredbe 715/2009/ES.

8. Obveznosti javne službe, povezane z zanesljivostjo oskrbe

Zakon o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21 in 121/22) v prvem oddelku III. Poglavlja določa vlogo in odgovornosti operaterja prenosnega sistema, ki je organiziran kot obvezna gospodarska javna služba, vključno z odgovornostjo za zanesljivo obratovanje in zagotavljanje zanesljivosti dobave zemeljskega plina z ustrezno zmogljivostjo in zanesljivostjo sistema. Dejavnost dobave plina ni organizirana kot gospodrska javna služba.

Dodatne obveznosti zaradi zanesljive oskrbe podjetjem plinskega gospodarstva niso naložene.

9. Posvetovanje z deležniki

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo je kot pristojni organ objavilo osnutek odredbe in izvedlo javno obravnavo, v kateri so bili vabljeni k sodelovanju vsi deležniki v Republiki Sloveniji in pristojni organi sosednjih držav, s katerimi ima slovenski plinovodni sistem neposredno povezavo, to so pristojni organi Avstrije, Italije in Hrvaške ter tudi druga zainteresirana javnost. V javni obravnavi so lahko brez omejitev sodelovale pravne osebe, fizične osebe, organi državne in javne uprave, organizacije, društva, združenja, idr.

V javni obravnavi se je odzvala ena gospodarska družba in poslala 13 pripomb, ki so obdelane in objavljene v Tabeli obdelanih pripomb (povezava ...-link). Od 13 pripomb so bile 4 upoštevane in vključene v besedilo odredbe, 3 so bile delno upoštevane in delno vključene, 3 so bile zavrnjene z utemeljitvijo. Pri treh pripombah je bilo potrebno pojasnilo, ki je tudi objavljeno.